

LAPIN KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2023

Sisällys

1 JOHDON KATSAUS	- 3 -
2 KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	- 5 -
3 KÄRÄJÄOIKEUDEN ORGANISAATIO 2023	- 6 -
Hallinto-osasto	- 6 -
Lainkäyttöosastot	- 6 -
4 TOIMINTA JA TULOKSELLISUUS	- 8 -
Rikosasiat	- 8 -
Riita-asiat	- 9 -
Hakemusasiat	- 9 -
Tuomioistuinsovittelu ja sovinnot	- 9 -
Ratkaisujen pysyvyys	- 9 -
5 TILASTOJA	- 10 -
Saapuneet rikosasiat 2023	- 10 -
Saapuneet ja ratkaistut varsinaiset rikosasiat vuosina 2019 – 2023	- 10 -
Saapuneet ja ratkaistut laajat riita-asiat vuosina 2019 – 2023	- 11 -
Saapuneet ja ratkaistut summaariset velkomusasiat vuosina 2019– 2023	- 11 -
Vireillä olevat varsinaiset rikosasiat	- 12 -
Vireillä olevat laajat riita-asiat	- 12 -
6 HENKILÖSTÖ JA KOULUTUS	- 13 -
Henkilöstö	- 13 -
Koulutus	- 13 -

1 JOHDON KATSAUS

Käräjäoikeuden tehtävänä on käsitellä ja ratkaista rikos-, riita-, hakemus- ja maa-oikeusasioita oikeudenmukaisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Tehtävän toteuttamiseen vaikuttivat vuonna 2023 erityisesti maa-oikeusasioiden, summaaristen asioiden ja laajojen riita-asioiden ruuhkautuminen, kansliahenkilökunnan vaihtuvuus sekä toimitiloihin liittyvät haasteet.

Vuonna 2023 käräjäoikeuteen saapui 17.751 summaarista riita-asiaa, yli 1500 asiaa enemmän kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 alussa vireillä oli yli 6200 asiaa. Vuonna 2023 saatiin kuitenkin ratkaistua 19.140 summaarista riita-asiaa, yli 4000 asiaa enemmän kuin vuonna 2022. Tehokkaan ratkaisutoiminnan ansiosta vireillä olevien määrä vuoden 2023 lopussa oli lisääntyneestä saapuneiden määrästä huolimatta 4.822 asiaa.

Myös maa-oikeusasioiden ja laajojen riita-asioiden ruuhkan purkaminen aloitettiin, erityisesti on pyritty käsittelemään vanhoja, kauan vireillä olevia asioita. Tässä on päästy hyvään alkuun ja vuonna 2024 jatketaan. Tuomioistuinsovittelua on pyritty nostamaan enemmän esille ja tarjoamaan aktiivisesti vaihtoehtona laajojen riita-asioiden ja lapsioikeudellisten hakemusasioiden käsittelyyn. Asianosaisia on informoitu sovittelun mahdollisuudesta erityisesti asian käsittelyn alkuvaiheessa. Vuoden 2023 aikana saatiin Rovaniemelle toinen sovitteluhuone 2. kerrokseen. Samoin käynnistyi hanke sovitteluesitteiden saamiseksi ja esitteet ovatkin jo valmistuneet ja käytössä tätä kirjoitettaessa.

Kansliahenkilökunnan vaihtuvuus oli edelleen suurta. Pääsyyinä siihen on kansliahenkilöstön tehtävien vaatavuutta vastaamaton palkkaus ja sen jälkeensä jääneisyys verrattuna vastaavia tehtäviä muissa valtion virastoissa hoitavan henkilöstön palkkoihin. Vaihtuvuuteen on ollut lisäksi omiaan vaikuttamaan se, että käräjäoikeudessa on suhtauduttu myönteisesti henkilökunnan opiskeluun, mikä on lisännyt opintovapaalla olevien määrää. Henkilöstön vaihtuvuus vaikuttaa työhyvinvointiin. Käräjäoikeus on pyrkinyt nopeuttamaan käräjäoikeuden töiden oppimista lisäämällä perehdytystä ja sisäistä koulutusta. Perehdyttämisen kehittämistä tulee edelleen jatkaa seuraavana vuonna.

Työhyvinvointia on edistetty myös yhteisiä tilaisuuksia järjestämällä. Käräjäoikeus järjesti kesäkuussa koko viraston yhteisen virkistyspäivän Kemissä ja marraskuussa yhdistetyn kehittämisen- ja virkistysmatkan Ouluun. Matkan aikana tutustuttiin Oulun käräjäoikeuden toimintaan ja uuteen oikeustaloon sekä Oulun vankilaan. Lisäksi Oulussa vietettiin pikkujouluja.

Lapin käräjäoikeus on sitoutunut toimimaan rikosAIPAn pilottivirastona ja AIPAn laajentumista rikosasioihin odotettiin lähes koko vuoden ajan. Tähän varauduttiin useilla koulutuspäivillä, mutta pilotin aloitus siirtyi vuodelle 2024. AIPAn osaamista ja valmiuksia uusiin ominaisuuksiin on pidetty yllä koulutuksilla, mm. säännöllisesti järjestettävien AIPA-aamujen myötä. Sähköisten työvälineiden käyttö ja sähköinen toimintatapa asioiden käsittelyssä on sinänsä jo tuttua useamman vuoden ajalta.

Myös käräjäoikeuden johdossa tapahtui muutoksia vuonna 2023. Käräjäoikeuden pitkäaikaisen laamannin Jyrki Kiviniemen siirryttyä jo vuonna 2022 Rovaniemen hovioikeuden presidentiksi,

laamannin virka oli haettavana. Viran täytön aikana huhtikuun loppuun saakka laamannina toimi hovioikeudenlaamanni Sakari Laukkanen. Uutena laamannina aloitti 1.5.2023 lukien Janika Kaski, joka siirtyi tehtävään Oulun kärjäoikeudesta. Laamannin toimikausi kestää seitsemän vuotta.

Rovaniemen kanslia ja istuntopaikka toimii Senaatti-kiinteistöjen omistamissa toimitiloissa Valtakadun varrella. Senaatti-kiinteistöt on aloittanut vuonna 2020 hankkeen, jonka tarkoituksena on selvittää, voidaanko toimitilat siirtää nykyisestä kiinteistöstä poliisilta vapautuneisiin tiloihin valtion virastotalolle. Siirtoa koskeva ensimmäinen hankesuunnitelma on valmistunut vuonna 2021 ja vuonna 2023 laadittiin uusi hankesuunnitelma, joka valmistui lokakuussa 2023. Tässä hankesuunnittelussa olivat mukana kärjäoikeuden lisäksi syyttäjät. Hankkeen jatkosta päättävää linjauskokousta ei saatu järjestettyä vuoden 2023 aikana, ja tätä kirjoitettaessakin sitä edelleen odotellaan.

Tarve uusille ja toimiville tiloille Rovaniemellä olisi suuri. Erityisesti vuoden 2023 aikana kärjäoikeuden henkilökunnalla on ilmennyt runsaasti sisäilmaongelmiin viittaavia oireita. Oireista on raportoitu Senaatti-kiinteistöille ja syksyllä 2023 Lapin kärjäoikeuteen perustettiin ns. sisäilmaryhmä. Sisäilmaryhmässä on edustusta kärjäoikeudesta ja Senaatti-kiinteistöstä sekä lisäksi tuomioistuinvirastosta ja työterveyshuollosta. Loppuvuoden 2023 aikana tehtiin useampia tutkimuksia ja aloitettiin korjaustöitä, joita on jatkettu vuoden 2024 aikana. Sisäilmaryhmän työ jatkuu edelleen.

Kärjäoikeuden toiminnan tuottavuus oli edellä mainituista haasteista huolimatta korkeampi kuin koko maassa keskimäärin ja korkeampi kuin vuonna 2022. Kärjäoikeuden henkilökunta teki kärjäoikeudelle kuuluvat tehtävät ahkerasti ja tuloksellisesti sekä erityisen vastuuntuntoisesti. Koko henkilökunta ansaitsee siitä suuret kiitokseni. Tästä meidän on hyvä jatkaa vuodelle 2024.

Laamanni Janika Kaski

2 KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Käräjäoikeuden perustehtävä on antaa oikeusturvaa tuomiopiirissään ratkaisemalla sen käsiteltäviksi saatetut riita-, rikos-, hakemus- ja valitusasiat.

Lapin käräjäoikeuden tuomiopiirinä on Lapin maakunta. Siihen kuuluu Enontekiön, Inarin, Kemlin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnat. Tuomiopiirin väkiluku 31.12.2023 oli 176 150 asukasta. Tuomiopiirin pinta-ala on noin 100 369 neliökilometriä eli yksi neljäsosa Suomen pinta-alasta.

Maa- ja metsätalouden asioissa käräjäoikeuden toimialue käsittää Lapin maakunnan lisäksi Kainuun maakunnan sekä Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnat.

Lapin käräjäoikeus kuuluu Rovaniemen hovioikeuspiiriin. Käräjäoikeuden ratkaisusta tehdyt muutoksenhakuasiat käsitellään maa- ja metsätalouden asioissa korkeimmassa oikeudessa, sotilasasioidenkäyntiasioissa Helsingin hovioikeudessa ja muissa asioissa Rovaniemen hovioikeudessa.

Lapin käräjäoikeuden erityispiirteitä ovat laaja tuomiopiiri sekä toiminnan jakautuminen kahteen kansliaan Rovaniemelle ja Kemiin sekä istuntojen osalta lisäksi neljälle istuntopaikalle: Sodankylä, Kittilä, Ivalo ja Utsjoki. Maa- ja metsätalouden istuntoja pidetään tämän ohella kaikkien maa- ja metsätalouden tuomiopiiriin kuuluvien kuntien alueella.

Käräjäoikeuden tuomareiden ja kansliahenkilöstön istuntomatkojen pituudet vaihtelevat 120 kilometristä 650 kilometriin ja edestakainen matka kansliasta toiseen on 240 kilometriä. Haastemiesten tiedoksiantomatkat ovat usein tätäkin pidempiä. Käräjäoikeuden henkilöstö joutuu tämän vuoksi käyttämään matkustamiseen huomattavan osan työajastaan, vaikka käräjäoikeuden istunnoissa, koulutuksissa ja kokouksissa käytetään video- ja muita etäyhteyksiä aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Hallintoakaan ei voi hoitaa pelkästään videoyhteyksien välityksellä, vaan viraston johdon ja esimiesten edellytetään käyvän molemmissa kanslioissa säännöllisesti.

Saamelaisten kotiseutualue kuuluu kokonaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Käräjäoikeudella on velvollisuus ottaa huomioon saamelaisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet kaikessa toiminnassaan, kuten poronhoitoon ja muihin luontaiselinkeinoihin sekä maanomistukseen liittyviä asioita käsitellessään. Saamelaisilla on oikeus käyttää äidinkieltään käräjäoikeudessa asioidessaan sekä saada tulkkausapua käräjäoikeuden istunnoissa ja kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat asianosaisen äidinkielelle eli pohjois-, inarin- tai koltansaamelle käännettynä.

3 KÄRÄJÄOIKEUDEN ORGANISAATIO 2023

Hallinto-osasto

Käräjäoikeus on hallinnollisesti päällikkövirasto. Käräjäoikeuden päällikkönä toimiva laamanni ratkaisee yksin suuren osan hallintoasioista hallintosihteerin tai muun virkamiehen valmisteltua asian. Laamannin apuna käräjäoikeuden toiminnan suunnittelua varten on johtoryhmä, johon kuuluvat laamannin lisäksi osastojen johtajat ja hallintosihteerit. Käsiteltävänä olevan asian laadun perusteella johtoryhmää voidaan tarpeen mukaan täydentää muilla henkilöillä.

Hallinto-osasto vastaa yleis-, henkilöstö- ja taloushallinnosta, viestinnästä, kirjasto- ja tietopalvelusta, turvallisuudesta, ict-asioista, kirjaamotoiminnasta sekä tiedoksiantotoiminnasta.

Lainkäyttöosastot

Käräjäoikeudessa on kaksi lainkäyttöosastoa. Lainkäyttöosastojen johtajina toimivat laamannin enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan määräämät käräjätuomarit.

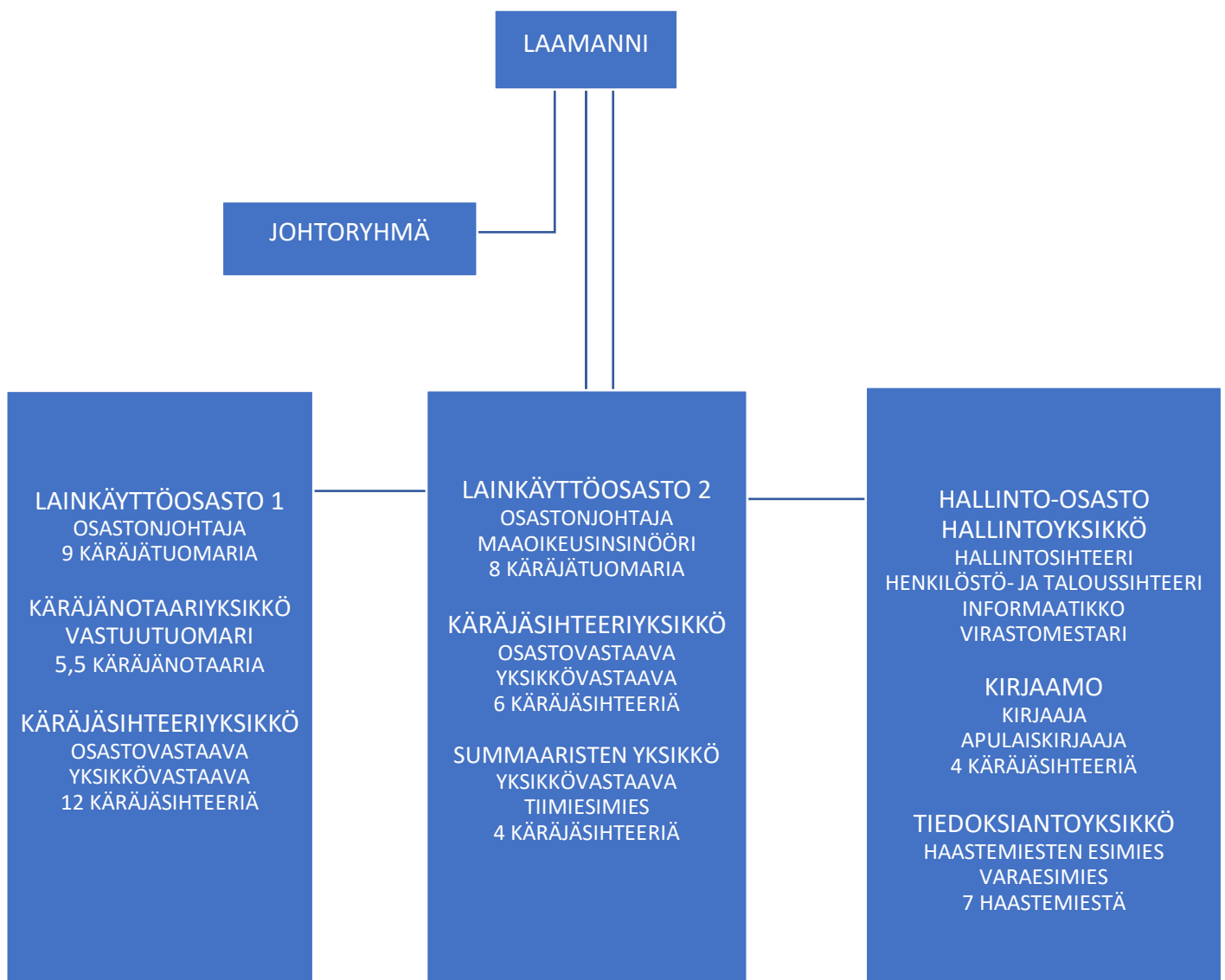
Ensimmäinen lainkäyttöosasto vastasi vuonna 2023 rikosoikeudellisten asioiden ja insolvenssiasioden käsittelystä sekä muiden kuin perheoikeudellisten hakemusasioiden käsittelystä sekä niihin liittyvästä päivystyksestä. Lainkäyttöosasto vastasi lisäksi käräjänotaareiden lainkäyttötoiminnasta.

Toinen lainkäyttöosasto vastasi riita-asioiden ja perheoikeudellisten hakemusasioiden ja maa- ja metsätalouden oikeusasioiden käsittelystä sekä summaaristen riita-asioiden käsittelystä.

Molemmat osastot vastasivat pakkokeinoasioista ja niihin liittyvästä päivystyksestä.

Kumpikin lainkäyttöosasto käsitteli lisäksi toisen lainkäyttöosaston vastuulle kuuluvia asiaryhmiä, mikäli se oli osastojen työmäärän tasaamiseksi tai tarkoituksenmukaisten tehtävänkuvien muodostamiseksi tarpeen. Kummankin osaston tuomarit voivat toimia lisäksi sovittelijoina.

Käräjäoikeuden lainkäyttötoimintaan osallistuu henkilökunnan lisäksi rikos- ja maa-oikeusasioissa kuntien valtuustojen nimittämiä lautamiehiä sekä sotilasrikosasioissa kaksi hovioikeuden määräämää asiantuntijajäsentä varamiehineen.

4 TOIMINTA JA TULOKSELLISUUS

Käräjäoikeuden tulostavoitteena on ollut ratkaista asioita saman verran kuin niitä saapuu sisään. Käräjäoikeuteen arvioitiin saapuvan 22124 asiaa ja ratkaistavan 23010 asiaa. Asioita saapui 22836 asiaa ja niitä ratkaistiin 24285 asiaa. Vireillä olevien asioiden määrä oli toimintavuoden lopussa 6706 asiaa. Painotetuksi työmääräksi arvioitiin 8242 ja toteutunut työmäärä oli 7526 painotettua työsuoritetta. Tuottavuuden tunnusluvuksi arvioitiin 111 ja toteutunut luku oli 101. Taloudellisuusluvuksi ilman toimitilavuokria arvioitiin 608 euroa ja toteutunut oli 719 euroa. Koko maan osalta toteutuneet luvut olivat tuottavuus 100 ja taloudellisuus 814 euroa.

Tulosneuvotteluissa asetettujen tavoitteiden mukaiset sekä toteutuneet tunnusluvut olivat seuraavat:

2023	TAVOITE	TOTEUTUNUT
Saapuvien asioiden määrä	22124	22836
Ratkaistujen asioiden määr	23010	24285
Painotettu työmäärä	8242	7526
Tuottavuus	111	101
Taloudellisuus	608	719

KÄSITTELYAJAT	TAVOITE	TOTEUTUNUT
Rikosasiat	5,5 kk	5,9 kk
Laajat riita-asiat	8,8 kk	12,4 kk
Velkajärjestelyasiat	8,0 kk	7,8 kk
Summaariset asiat	3,5 kk	3,8 kk

Rikosasiat

Varsinaisia rikosasioita arvioitiin saapuvan 2100 asiaa. Asioita saapui 1970. Määrä oli 15 asiaa vähemmän kuin vuonna 2022. Muita rikosoikeudellisia asioita saapui 157, kun niitä edellisenä vuonna saapui 158. Varsinaisia rikosasioita arvioitiin ratkaistavan 2130 asiaa, mutta niitä ratkaistiin 1797 asiaa. Ratkaisuista 167 oli käsittelyratkaisuja. Vireillä oli 31.12.2023 varsinaisia rikosasioita 862 asiaa ja muita rikosoikeudellisia asioita 33.

Pakkokeinoasioita saapui 380 ja niitä ratkaistiin 354. Asioita saapui 21 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Käsittelyaikatavoite 5,5 kuukautta ylitettiin hieman ja toteutunut käsittelyaika oli 5,9 kuukautta.

Riita-asiat

Laajoja riita-asioita arvioitiin saapuvan 290 asiaa ja ratkaistavan 320 asiaa. Asioita saapui 252 ja niitä ratkaistiin 277 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 213 asiaa. Käsittelyaikatavoite 8,8 kuukautta osoittautui liian optimistiseksi, se ylitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 12,4 kuukautta.

Summaarisia riita-asioita arvioitiin saapuvan 16800 asiaa ja ratkaistavan 17600 asiaa. Niitä saapui 17748 eli 1391 asiaa enemmän kuin vuonna 2022. Asioita ratkaistiin 19140 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 4819 asiaa. Käsittelyaikatavoite oli 3,5 kuukautta, joka ylitettiin hieman ja toteutunut käsittelyaika oli 3,8 kuukautta.

Maa- ja ympäristöasioita arvioitiin saapuvan 40 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 28 ja ratkaistiin 28 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 24 asiaa. Käsittelyaikatavoite 9,5 kuukautta ylitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 10,2 kuukautta.

Hakemusasiat

Avioerohakemuksia arvioitiin saapuvan 500 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 427 ja ratkaistiin 480 asiaa.

Muita hakemusasioita arvioitiin saapuvan 1150 asiaa ja ratkaistavan 1155 asiaa. Asioita saapui 1174, joka oli 98 asiaa enemmän kuin vuonna 2022. Asioita ratkaistiin 1180 asiaa.

Velkajärjestelyhakemuksia arvioitiin saapuvan 250 asiaa ja ratkaistavan 245 asiaa. Asioita saapui 267 ja niitä ratkaistiin 279 asiaa. Käsittelyaikatavoite 8,0 kuukautta alitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 7,8 kuukautta. Konkurssiasioita arvioitiin saapuvan ja ratkaistavan 90 asiaa. Konkurssiasioita saapui 90 ja ratkaistiin 78 asiaa.

Tuomioistuinsovittelu ja sovinnot

Riita-asioita ohjautui tuomioistuinsovitteluun 47 asiaa ja sovittelussa on ratkaistu 51 asiaa. Sovinnollisesti ratkaistujen osuus sovittelussa käsitellyistä asioista on 70 %.

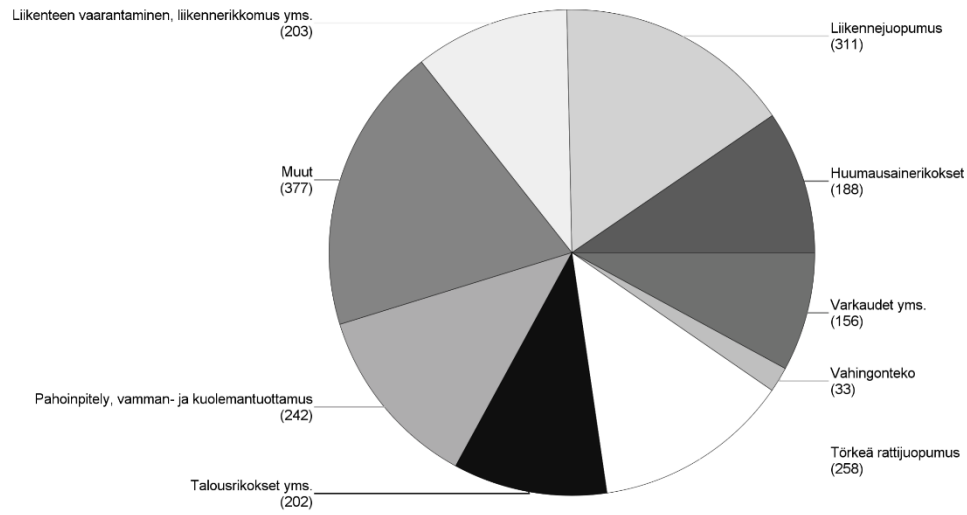
Asiantuntija-avusteiseen huoltajuuksriitojen sovitteluun eli ns. Follo-sovitteluun ohjautui 27 asiaa ja niistä sovinto saavutettu 13 asiassa. Sovinnollisesti ratkaistujen osuus sovittelussa käsitellyistä asioista on 48 %.

Ratkaisujen pysyvyys

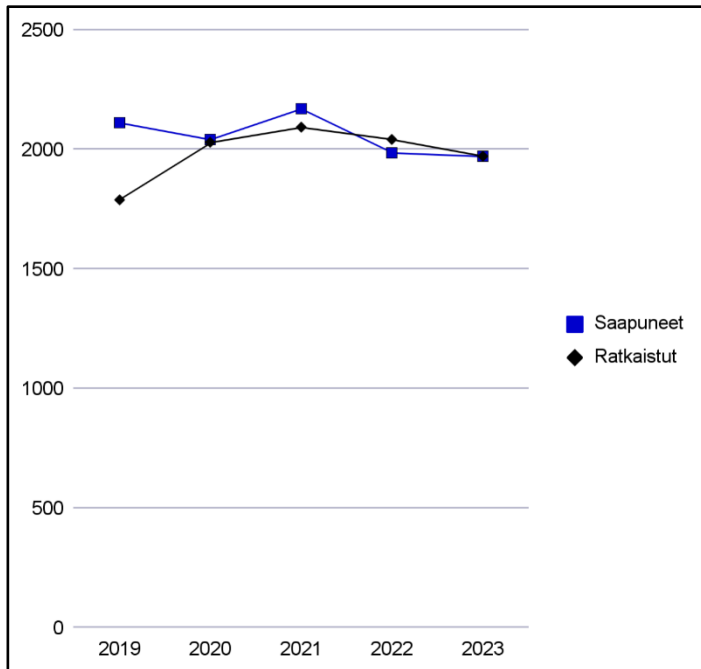
Rovaniemen hovioikeus ratkaisi vuoden 2023 aikana yhteensä 293 Lapin käräjäoikeuden ratkaisuista tehtyä muutoksenhakuasiaa. Hovioikeus muutti ratkaisujen lopputulosta 62 asiassa.

5 TILASTOJA

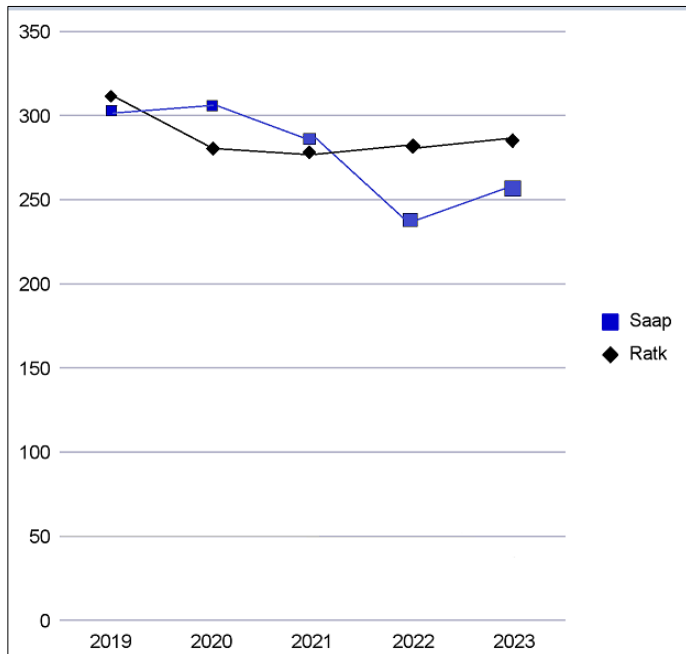
Saapuneet rikosasiat 2023

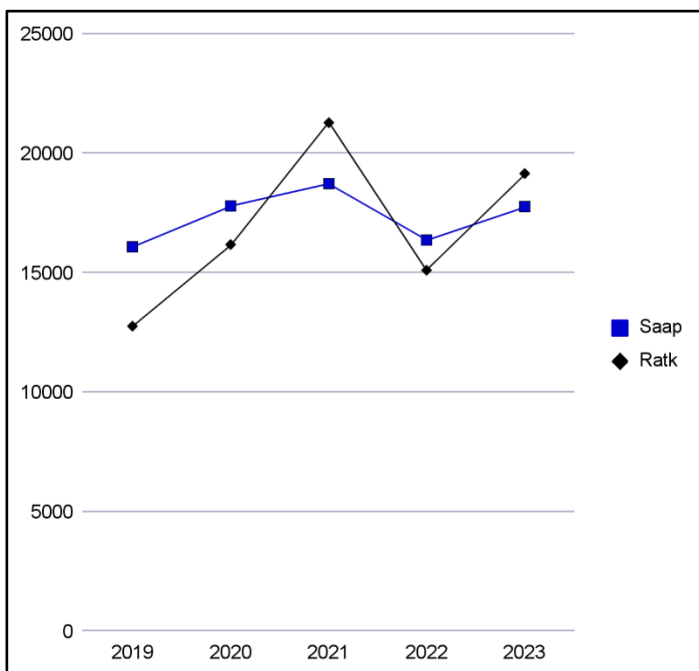
Saapuneet ja ratkaistut varsinaiset rikosasiat vuosina 2019 – 2023

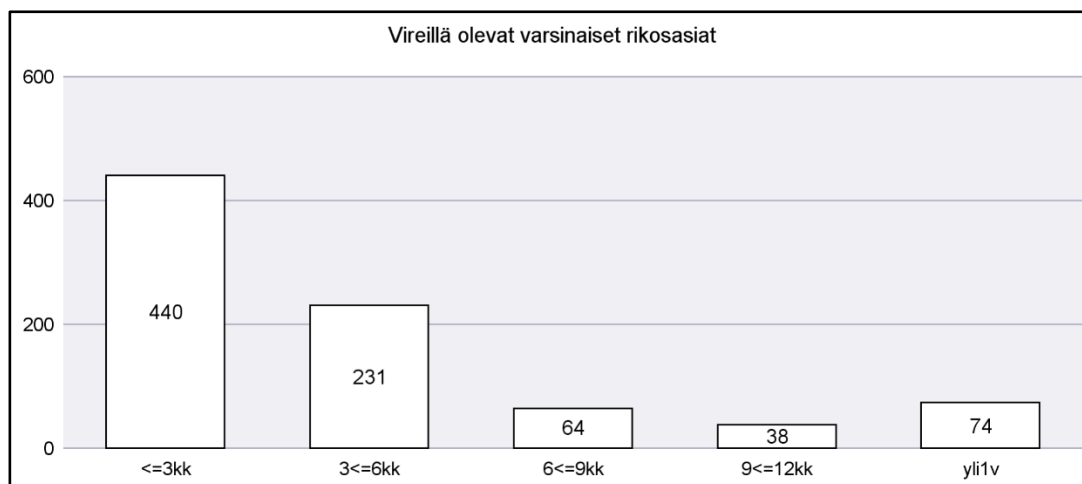
Saapuneet ja ratkaistut laajat riita-asiat vuosina 2019 – 2023

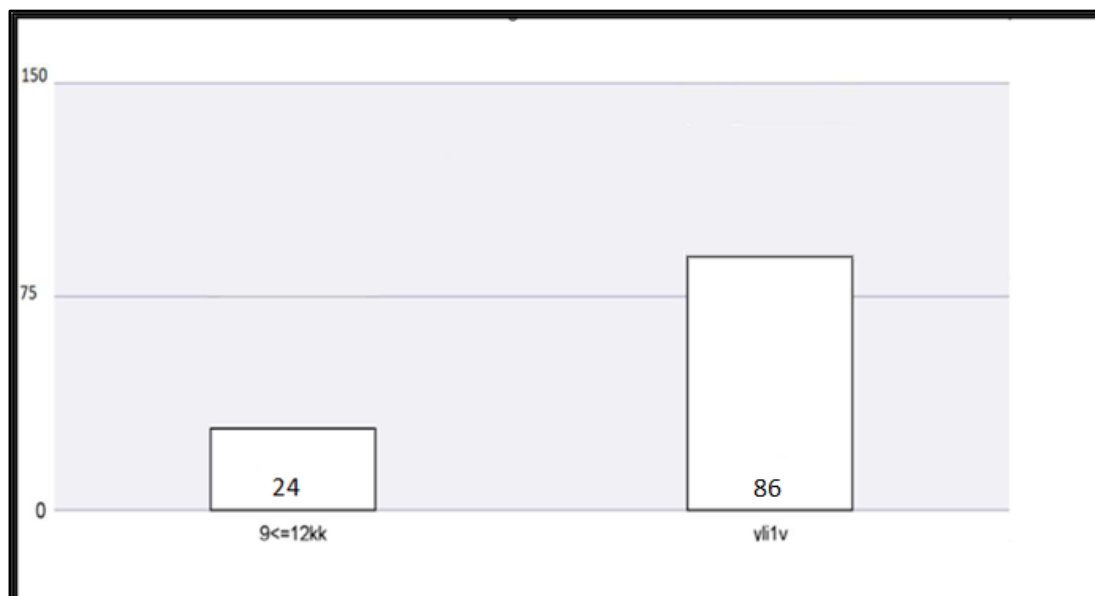
Saapuneet ja ratkaistut summaariset velkomusasiat vuosina 2019– 2023

Vireillä olevat varsinaiset rikosasiat

Vireillä olevat laajat riita-asiat

6 HENKILÖSTÖ JA KOULUTUS

Henkilöstö

Vuonna 2023 käräjäoikeudessa oli 72 vakinaista virkaa: Laamanni, 17 käräjätuomaria, maaoikeusinsinööri, kärjäviskaali kärjänotaaria, hallintosihtööri, 36 kärjäsihtööriä, virastomestari ja yhdeksän haastemiestä.

Käräjäoikeudelle oli lisäksi myönnetty määrärahat määräaikaisen käräjätuomarin palkkaamiseksi 5 kuukaudeksi, kärjänotaarin palkkaamiseen 6 kuukaudeksi, määräaikaisen kärjäsihtöörin palkkaamiseksi 12 kuukaudeksi sekä neljän korkeakouluharjoittelijan palkkaamiseksi 3 kuukaudeksi. Käräjäoikeudessa oli lisäksi pitkäaikaisten virkavapauksien ja avoinna olleiden virkojen vuoksi myös muuta määräaikaista henkilökuntaa.

Tuomioistuinharjoittelun suoritti viisi kärjänotaaria. Yksi kärjänotaari keskeytti tuomioistuinharjoittelun.

Molemmissa kanslioissa oli kolmen kuukauden ajan harjoittelijoita, yhteensä kolme oikeustieteen opiskelijaa Lapin yliopistosta. Lisäksi Lapin käräjäoikeus toimi siviilipalveluspaikkana ja palveluksen suoritti loppuun yhteensä kolme siviilipalvelusmiestä.

Henkilöstöstä työskenteli Rovaniemen kansliassa 38 henkilöä ja Kemin kansliassa 26 henkilöä. Lisäksi kahdeksan henkilöä työskenteli Sodankylän istuntopaikalla.

Tulosneuvotteluissa käräjäoikeuden henkilötyövuosien määräksi oli arvioitu 74,5. Toteutunut henkilötyövuosimäärä oli 74,6. Käräjäoikeuden palveluksesta jäi eläkkeelle kaksi henkilöä.

Koulutus

Käräjäoikeus kehitti ja ylläpiti henkilöstönsä ammatillista osaamista Lapin käräjäoikeuden koulutussuunnitelman ja Tuomioistuinviraston laatiman koulutussuunnitelman mukaisesti.

Henkilöstö osallistui suunnitelman mukaisiin koulutuksiin yhä enenevässä määrin etäyhteyksillä. Koulutukseen käytettiin yhteensä 115 henkilötyöpäivää. Tästä kokonaismäärästä suurin osa oli Tuomioistuinviraston järjestämää koulutusta.

Molemmat lainkäyttöosastot järjestivät vuonna 2023 osastojen kehittämispäivät, joiden aikana käytiin läpi osastojen toimintaan liittyviä työprosesseja ja saatettiin niitä paperille. Toimintaa kehitettiin myös kirjaamon ja haastemiesten kehittämispäivien aikana.

Käräjäoikeus järjesti marraskuussa yhdistetyn kehittämis- ja virkistysmatkan Ouluun. Matkan aikana tutustuttiin Oulun käräjäoikeuden toimintaan ja uuteen oikeustaloon sekä Oulun vankilaan. Lisäksi Oulussa vietettiin käräjäoikeuden pikkujouluja.

Rovaniemen kanslian aulatilat

Kemin kanslian aulatilat